

20 HISTOIRES POUR RACONTER LES PLUS GRANDS TABLEAUX AUX ENFANTS
© Fleurus Éditions 2016

Xuất bản theo Hợp đồng chuyển nhượng bản quyền giữa Fleurus Éditions và Nhà xuất bản Kim Đồng, 2022.
Bản quyền bản tiếng Việt thuộc về Nhà xuất bản Kim Đồng, 2023.

Biên mục trên xuất bản phẩm của Thư viện Quốc gia Việt Nam
Kể chuyện về 20 kiệt tác nghệ thuật : Dành cho lứa tuổi 9+ / Lời: Charlotte Grossetête, Sabine du Mesnil ; Minh họa: Tanja Stevanovic ; Hồ Thị Hoà dịch. - H. : Kim Đồng, 2023. - 80 tr. : ảnh, bản đồ ; 27 cm. - (Thưởng ngoạn hội họa)
ISBN 978-604-2-28226-0

1. Hội họa 2. Kiệt tác 3. Sách thiếu nhi
750 - dc23

KDH3755p-CIP

KỂ CHUYỆN VỀ 20 KIỆT TÁC NGHỆ THUẬT

NHÀ XUẤT BẢN KIM ĐỒNG

55 Quang Trung, Q. Hai Bà Trưng, Hà Nội - ĐT: (024) 3943 4730 - (024) 3942 8632
Website: www.nxbkimdong.com.vn - Email: info@nxbkimdong.com.vn

CHI NHÁNH NHÀ XUẤT BẢN KIM ĐỒNG TẠI MIỀN TRUNG
102 Ông Ích Khiêm, TP. Đà Nẵng - ĐT: (0236) 3812 335
Email: cnkimdongmt@nxbkimdong.com.vn

CHI NHÁNH NHÀ XUẤT BẢN KIM ĐỒNG TẠI TP. HỒ CHÍ MINH
248 Cống Quỳnh, Q.1, TP. Hồ Chí Minh - ĐT: (028) 3925 1001 - (028) 3925 0987
Email: cnkimdong@nxbkimdong.com.vn

Chịu trách nhiệm xuất bản: Giám đốc BÙI TUẤN NGHĨA
Chịu trách nhiệm nội dung: Tổng Biên tập VŨ THỊ QUỲNH LIÊN
Biên tập: HOÀNG THANH THỦY
Trình bày: NGUYỄN QUỲNH KHUYẾN
Chế bản: TRẦN THỊ TUYẾT
Sửa bài: THU HƯƠNG

In và gia công 2.000 bản - Khổ 21 cm x 26,5 cm - Tại Công ty TNHH In & DVTM Phú Thịnh
Văn phòng: Số 22/3 ngõ 89 Lạc Long Quân, phường Nghĩa Đô, Cầu Giấy, Hà Nội
Địa chỉ sản xuất: Lô B2-2-5 KCN Nam Thăng Long, Bắc Từ Liêm, Hà Nội
Số xác nhận đăng ký xuất bản: 44-2023/CXBIPH/82-03/KĐ cấp ngày 06/01/2023
Quyết định xuất bản số: 1705/QĐKĐ kí ngày 12/6/2023
In xong và nộp lưu chiểu quý 2/2023
ISBN: 978-604-2-28226-0

• THƯỞNG NGOẠN HỘI HỌA •

— Kể chuyện về —

20 KIỆT TÁC

• nghệ thuật •

Lời:
SABINE DU MESNIL
và CHARLOTTE
GROSSETÊTE

Minh họa:
TANJA STEVANOVIC

Người dịch:
HỒ THỊ HÒA

Dành cho lứa tuổi 9+

NHÀ XUẤT BẢN KIM ĐỒNG

MỤC LỤC

Một hôn lễ hợp thời... tr.6

Jan Van Eyck: *Hôn lễ của Arnolfini*
Kể chuyện: Sabine du Mesnil

Muốn vẽ tranh phải biết đập vỡ trứng... tr.10

Sandro Botticelli: *Sự ra đời của thần Vệ Nữ*
Kể chuyện: Charlotte Grossetête

Bi mật của Quý bà Phong cảnh... tr.14

Leonardo da Vinci: *Mona Lisa*
Kể chuyện: Sabine du Mesnil

Niềm vui ở xứ sở băng giá... tr.18

Pieter Brueghel Cha: *Quang cảnh mùa đông*
Kể chuyện: Charlotte Grossetête

Chân dung theo lối hoàng gia!... tr.21

Giuseppe Arcimboldo: *Thần bốn mùa*
Kể chuyện: Sabine du Mesnil

Củ nghệ của thiên thần đen... tr.24

Caravaggio: *Những kẻ chơi bài gian*
Kể chuyện: Sabine du Mesnil

Bi mật gia đình... tr.28

Diego Velázquez: *Các thị nữ*
Kể chuyện: Sabine du Mesnil

Bốn mùa trong một bức tranh... tr.32

Johannes Vermeer: *Cô gái rót sữa*
Kể chuyện: Sabine du Mesnil

Biến cát thành vàng... tr.36

Rembrandt Van Rijn: *Sự trở về của đứa con hoang đàng*
Kể chuyện: Sabine du Mesnil

Pierrot lưu lạc từ cung trắng... tr.40

Antoine Watteau: *Pierrot hay là Gilles*
Kể chuyện: Charlotte Grossetête

Chiếc hộp thần kì... tr.44

Canaletto: *Cầu Rialto*
Kể chuyện: Charlotte Grossetête

Họa sĩ và hai cô gái chơi dương cầm... tr.47

Renoir: *Hai thiếu nữ bên chiếc dương cầm*
Kể chuyện: Charlotte Grossetête

Degas trong hậu trường... tr.51

Edgar Degas: *Lớp học múa*
Kể chuyện: Sabine du Mesnil

Màu xanh của đêm và màu vàng cam... tr.54

Vincent Van Gogh: *Đêm đầy sao*
Kể chuyện: Sabine du Mesnil

Inca xứ nhiệt đới... tr.57

Gauguin: *Arearea no varua ina*
Kể chuyện: Sabine du Mesnil

Ở thiên đường ngủ quên Giverny... tr.60

Claude Monet: *Hoa súng xanh*
Kể chuyện: Charlotte Grossetête

Trong Vườn Bách thảo rậm rạp... tr.64

Rousseau: *Người dụ rắn*
Kể chuyện: Sabine du Mesnil

Chiến tranh ở Guernica... tr.68

Picasso: *Guernica*
Kể chuyện: Sabine du Mesnil

Thiên thần của những sắc màu... tr.72

Chagall: *Đôi vợ chồng sơn bên tháp Eiffel*
Kể chuyện: Sabine du Mesnil

Thợ lặn trong đầm nước... tr.76

Matisse: *Polynesia, biển*
Kể chuyện: Sabine du Mesnil

Một hôn lễ hợp thời

Jan Van Eyck
Hôn lễ của Arnolfini, 1434

CUỘC VIỄN DU CỦA BỨC TRANH

Ngày nay, em có thể ngắm bức tranh này tại Bảo tàng quốc gia (National Gallery) ở Luân Đôn, Anh. Song từ lúc ra đời, bức tranh đã qua tay rất nhiều chủ sở hữu khác nhau. Sau quãng thời gian ở Hà Lan, vào cuối thế kỉ 16, bức tranh lại lên đường tới Madrid, Tây Ban Nha. Thế rồi, trong cuộc chiến tranh giành độc lập Tây Ban Nha, những toán quân Pháp hẳn là đã đánh cắp bức tranh và nó tiếp tục xuất hiện ở Bruxelles, Bỉ, rồi một viên thiếu tá người Anh đã mang nó về đây.

- Ông ơi, cháu không muốn xem triển lãm cùng ông nữa đâu. Bảo tàng quốc gia không phải là nơi dành cho cháu.

- Ủ ta hiểu, bằng tuổi cháu ta cũng vậy đấy. Thế rồi sau đó ta đã tìm ra cách để yêu thích hội họa. Giờ thì mắt kém gần như chẳng còn nhìn thấy gì nữa, ta lại rất nhớ những bức tranh. Hay là bây giờ thế này nhé, coi đây như một món quà Giáng sinh mà cháu tặng ta. Cháu hãy tả những gì cháu nhìn thấy trên bức tranh, và thế là trong kí ức của ta, những màu sắc sẽ lại hiện ra. Còn với cháu, ta hứa chắc chắn rằng cháu sẽ có nhiều ngạc nhiên thú vị!

- Vậy cũng được ạ... Đây ông nhé. Cháu chọn bức *Hôn lễ của Arnolfini*... Có một ông kì quặc đội một chiếc mũ to như cây nấm ấy. Ông nhớ không ạ?

- Có, ta nhớ... Ông ấy làm việc ở ngân hàng, vào thế kỉ 15, ông ấy đã di cư tới thành phố Bruges⁽¹⁾ đấy.

- Ở Bruges ấy ạ? Nhưng cái tên Arnolfini là của người Ý mà. Sao ông ấy lại tới một thành phố ở phương Bắc? Chẳng lẽ để kinh doanh nước đá hay sao ạ?

⁽¹⁾ Thủ phủ của tỉnh Tây Vlaanderen, Bỉ.

VAN EYCK, NHÂN VIÊN BÍ ẨN

Là họa sĩ tư gia⁽¹⁾ của công tước vùng Bourgogne, Van Eyck cũng đồng thời là người quản gia và đảm đương nhiều trọng trách khác nhau, chủ yếu trong những nhiệm vụ ngoại giao. Công tước cử họa sĩ tới Lisbonne để vẽ chân dung công chúa Isabelle, ái nữ của vua Bồ Đào Nha. Thế rồi, bị mê hoặc bởi bức chân dung của nàng, công tước mau chóng ấn định hôn lễ.

⁽¹⁾ Họa sĩ tháp tùng công tước trong những chuyến đi và thường vẽ cho công tước.

- Tất nhiên là không phải rồi. Có lẽ ông ấy được thân phụ là chủ nhà băng ở Lucca vùng Toscana, Ý, cử tới đó. Bruges là một thành phố năng động và phồn thịnh: ở đây ngành thương mại về thảm dệt vùng Flandres rất phát đạt. Philippe le Bon, công tước vùng Bourgogne muốn thành phố của ông cũng rạng rỡ như thành phố Venise hay là Florence vậy. Phải làm sao để ai cũng muốn tới đây.

- Thì ra đó là vùng đất lí tưởng. Nhưng ông ấy không nhớ nước Ý của mình hay sao?

- Có chứ, tuy nhiên nổi nhớ cổ hương cũng với bớt phần nào khi ở bên ông ấy là một người phụ nữ Ý xinh đẹp. Nàng sẽ sớm trở thành phu nhân của ông...

- Có phải là người phụ nữ trong bộ đầm to đùng màu da ếch này không? Sao cô ấy lại vấn tóc kì cục như thế? Trông cái khăn voan đội đầu như thể kem vani Chantilly! Hihi!

- À, ta không thể đùa cợt ở đây được đâu cháu! Hãy chiêm ngưỡng bức tranh với đôi mắt tinh tường của cháu đi nào. Cháu có biết Van Eyck là họa sĩ chuyên về tiểu họa không? Ông là bậc thầy về vẽ chi tiết, một quán quân của sự tinh tế.

- Quả vậy ông ạ, cháu như thấy cả những sợi lông mịn của chú chó, và lớp lông áo mềm mại như thật. Có phải quý cô sắp sinh em bé phải không ông?

- Không, đơn giản là cô ấy chỉ “tạo dáng” đúng kiểu phụ nữ thời đó thôi: hơi nghiêng ra trước một chút như trong các bức Thánh Đồng Trinh thời Trung cổ. Bàn tay nâng nhẹ vạt xếp li về trước bụng. Đó là một lời hứa. Người phụ nữ ấy sẵn sàng dâng hiến đời mình.

- Nếu đây là đám cưới thì tại sao người ta lại để giày dép trên sàn nhà thế kia ạ? Trông thật luộm thuộm.

VAN EYCK, THIÊN TÀI CỦA CHI TIẾT

Thời trẻ, Van Eyck từng là người trang trí chữ viết, sau đó ông trở thành họa sĩ vẽ tranh tiểu họa cho Jean III, hoàng thân xứ Liège, còn được mệnh danh là “Jean Quyết Đoán”, người buộc ông phải vẽ những bức họa bé xíu. Nhờ đó mà Van Eyck có được thị hiếu và kĩ thuật vẽ chi tiết có một không hai.

VAN EYCK, NHÀ GIẢ KIM

Van Eyck không sáng tạo ra tranh sơn dầu như người ta vẫn tưởng, chỉ là ông có thói quen trực tiếp pha dầu với bột màu. Kĩ thuật ấy cho phép vẽ nhiều lớp (chồng nhiều màu lên nhau) khiến màu sắc tươi sáng và sâu hơn!

- Thế mà lại là đẹp đấy cháu ạ. Những hôn phu và hôn thê đi chân trần gọi nhớ một đoạn trong Kinh Thánh, chuyện về Moise: “Hãy bỏ giày khỏi đôi chân của con, bởi nơi con đang đứng là đất thánh.”

- Đất thánh ư ông? Cái sàn gỗ ấy ạ?

- “Đất thánh” ở đây có nghĩa là khoảnh khắc mà hai người kết giao, tay trong tay. Đó là một thời khắc hết sức quan trọng, và họ hiểu điều đó.

- Thế còn đôi dép trông thật buồn cười ở phía trái bên dưới góc tranh thì sao ạ?

- Đó là những chiếc guốc để tránh bùn thoi cháu.

- Thế nhưng tại sao họ lại đốt nến vào ban ngày? Có phải nhân dịp sinh nhật không ạ?

- Không, đó là dấu hiệu của sự hợp nhất và sự hiện diện của thánh thần. Họ tin rằng Thượng Đế đang ở cùng họ.

-Ồ thú vị thật. Nhưng những người làm chứng thì ở đâu ạ? Thông thường, đám cưới nào cũng phải có người làm chứng.

- Cháu nhìn kĩ vào xem nào, họ trốn đâu đó thôi. Cháu tìm thấy họ không?

- Không ạ. Cháu không thấy ai cả.

- Trong trí nhớ của ông, có một chiếc gương tròn trên bức tường. Nếu quan sát kĩ chiếc gương, cháu sẽ thấy tân lang và tân nương đang đứng xoay lưng lại, và thêm hai người khác cũng có mặt tại hôn lễ. Phía trên tấm gương có một dòng chữ. Họa sĩ không chỉ kí vào bức tranh, ông ấy còn viết thêm: “Jan Van Eyck đã ở đây”. Đó chính là người làm chứng giấu mặt. Và bức tranh trở thành một tờ giấy chứng hôn... Còn bây giờ, cháu đã muốn về nhà chưa?

- Chưa đâu ạ. Hoá ra lại có nhiều chuyện thú vị thật. Mình đi thăm bảo tàng tiếp đi ông!

KHÔNG RÕ THỰC HƯ

Họa sĩ không phải là người đặt tên cho bức tranh: Bởi vậy, ngày nay, người ta vẫn đặt dấu hỏi về sự xác thực của các nhân vật trong bức tranh. Có thể đây là cặp vợ chồng Giovanni và Giovanna Arnolfini, nhưng cũng có thể không. Thời đó, người ta có thể đính ước qua việc trao lời hứa, và cùng nắm tay phải. Song nếu quan sát kĩ, em sẽ thấy người đàn ông trong bức tranh đưa bàn tay trái. Điều này có nghĩa là ông ta cưới một người phụ nữ có nguồn gốc thấp kém hơn mình, và người phụ nữ sẽ không có quyền thừa kế tài sản của chồng. Bởi thế, đây không phải là Giovanni Arnolfini (vì ai cũng biết ông ta cưới một người vợ có gia thế) mà là em trai của ông ta là Michele và vợ là Elisabetha.

